

OILAVIY BRONXIAL ASTMANI PATOGENETIK TURLARIDA IMMUNOLOGIK PARAMETRLARNI BAHOLASH

Oqboev T.A., Safarova M.P.

Samarqand davlat tibbiyot universiteti

Samarqand, O'zbekiston

Kirish. Bronxial astma kasalligi patogenezining asosiy xalkalaridan biri organizmning immunologik xolatining uzgarishi xisoblanadi. Bronxial astmada immunologik reaktivlikning o'zgarishi rivojlanib, sitokin tizimidagi muvozanat buzilishi namoyon bo'ladi.

Tadqiqot maqsadi. Oilaviy bronxial astmani patogenetik turlarida immunologik parametrlarni baholashni o'rganish.

Tadqiqot material va usullari. O'zbek millatiga mansub oilaviy bronxial astma bilan xastalangan 42 nafar shaxs tadqiqot o'tkazishga kiritildi. Pereferik qon zardobidagi Ig E, IL – 6 va IFN- γ miqdorini tekshirish immunoferment tahlil usulida bajarildi..

Tadqiqot natijalari. Tadqiqot uchun tanlangan bemorlarda o'tkazilgan immunologik tekshirishda oilaviy bronxial astma bilan kasallangan bemorlarning pereferik qon zardobida umumiy IgE, IL–6 va interferon- γ miqdorlari sezilarli darajada mos ravishda oshgan 295,94 $\pm$ 21,91 ME/ml; 13,83 $\pm$ 0,98 pg/ml; 7,07 $\pm$ 0,40 pg/ml gacha va nazorat guruhida bu ko'rsatkich mos ravishda 67,2 $\pm$ 16,44 ME/ml; 8,6 $\pm$ 2,4; 4,4 $\pm$ 0,8 pg/mlni tashkil qildi ($r < 0.001$).

Oilaviy bronxial astmaning patogenetik turlari bo'yicha bemorlar pereferik qon zardobida aniqlangan umumiy IgE, IL–6 va interferon- γ ishlab chiqarish darajasi o'rganildi.

Oilaviy bronxial astmaning allergik turi bilan xastalangan bemorlar pereferik qon zardobidagi umumiy IgE, IL-6 va IFN- γ miqdori mos ravishda (564,2 $\pm$ 72,04 ME/ml; 18,3 $\pm$ 1,3 pg/ml; 5,1 $\pm$ 0,12 pg/ml) amaliy sog'lom shaxslar ko'rsatkichidan (67,2 $\pm$ 16,44 ME/ml; 8,6 $\pm$ 2,4 pg/ml; 4,4 $\pm$ 0,8pg/ml) sezilarli darajada oshganligi kuzatildi ($r < 0.01$, $r < 0.02$).

Noallergik turi bilan xastalangan bemorlar pereferik qon zardobidagi umumiy IgE, IL-6 va IFN- γ miqdori mos ravishda (156,4 $\pm$ 21,5 ME/ml; 11,3 $\pm$ 1,06 pg/ml; 8,9 $\pm$ 1,08 pg/ml) amaliy sog'lom shaxslar ko'rsatkichidan (67,2 $\pm$ 16,44 ME/ml; 8,6 $\pm$ 2,4 pg/ml; 4,4 $\pm$ 0,8pg/ml) sezilarli oshganligi ($r < 0.01$, $r < 0.05$) va aralash turi bilan xastalangan bemorlar pereferik qon zardobidagi umumiy IgE, IL-6 va IFN- γ miqdori mos ravishda (312,9 $\pm$ 44,23 ME/ml; 14,8 $\pm$ 1,23; 7,87 $\pm$ 1,28 pg/ml) amaliy sog'lom shaxslar ko'rsatkichidan (67,2 $\pm$ 16,44 ME/ml; 8,6 $\pm$ 2,4; 4,4 $\pm$ 0,8 pg/ml) sezilarli darajada oshganligi aniqlandi ($r < 0.02$, $r < 0.05$).

Oilaviy bronxial astma bilan kasallangan bemorlarda IgE, IL-6 va IFN- γ mahsulotlari darajasini o'rganishdan malum bo'ldiki, kasallikning barcha patogenetik turlaridan qat'iy nazar periferik qondagi yallig'lanishni yuzaga keltiruvchi IgE va sitokinlarining miqdori yuqori darajada ekanligini ko'rsatdi. Pereferik qon zardobida IgE, IL-6 va IFN- γ miqdori mos ravishda allergik (564,2 $\pm$ 72,04 ME/ml; 18,3 $\pm$ 1,3 pg/ml; 5,1 $\pm$ 0,12 pg/ml), noallergik (156,4 $\pm$ 21,5 ME/ml; 11,3 $\pm$ 1,06 pg/ml; 8,9 $\pm$ 1,08 pg/ml) va aralash (312,9 $\pm$ 44,23 ME/ml; 14,8 $\pm$ 1,23; 7,87 $\pm$ 1,28 pg/ml) patogenetik turlarida statistik jihatidan ($p < 0,01$, $p < 0,02$, $p < 0,05$) ishonchli farq kuzatilganligi qayd qilindi.

Xulosa. Shunday qilib, oilaviy BA patogenezida immunologik mexanizmlarga oid keltirilgan ma'lumotlar tashxis quyishga yangicha differensiallashgan yondoshuvni va nafas yo'llari yallig'lanish kasalliklarining rivojlanishini to'xtatuvchi patogenetik davolashni tavsiya qilish uchun asos bo'la oladi. Oilaviy bronxial astma allergik turida kasallikning boshqa turlariga nisbatan solishtirganda bemorlar pereferik qon zardobidagi IL – 6 miqdorini oshishi, interferon- γ miqdori kamayishi kasallikni shu turida differensial diagnostik markeri bo'lishligini ko'rsatadi.